

HET ZELFSCHAP

“We doen het zelf wel”

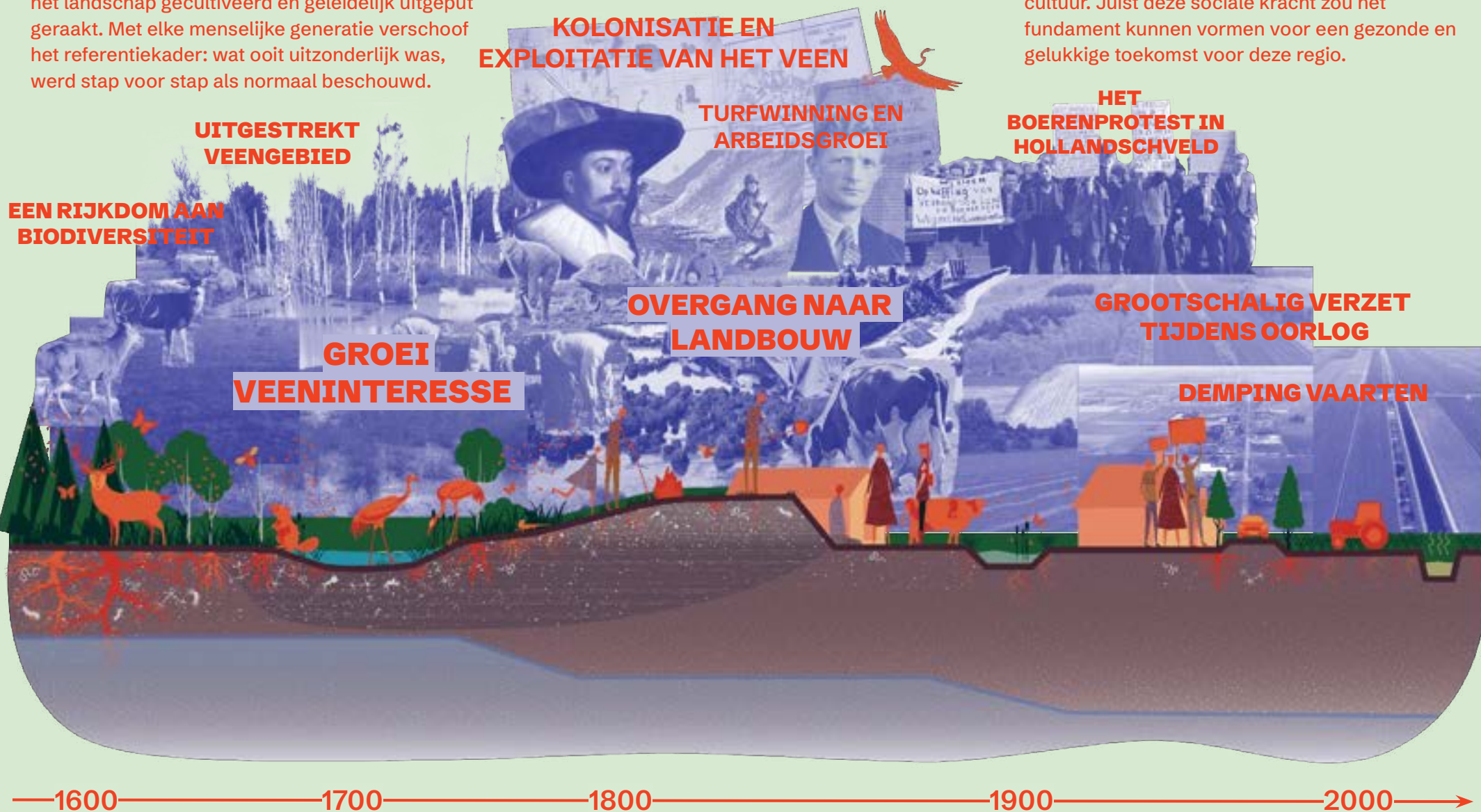
WELVAART DOOR WELZIJN

HISTORISCH PERSPECTIEF

Het landschap tussen de Wolken en de Wolden was ooit een hoogveenmoeras, uniek op het Europese continent. Kraanvogels, elanden en een rijk bodemleven domineerden het gebied. Door eeuwenlange ontginning en intensieve landbouw is het landschap gecultiveerd en geleidelijk uitgeput geraakt. Met elke menselijke generatie verschoof het referentiekader: wat ooit uitzonderlijk was, werd stap voor stap als normaal beschouwd.

Bodemdaling, verdroging, CO₂-uitstoot en verlies aan biodiversiteit hebben daardoor lange tijd onopgemerkt voorbijgegaan en ondermijnen nu de leefbaarheid van de regio.

De ontginning en cultivering van het gebied heeft tegelijkertijd een uitzonderlijk sterke gemeenschap voortgebracht in deze regio. Zelfredzaamheid, onderling vertrouwen en collectieve organisatie zitten diep verankerd in de cultuur. Juist deze sociale kracht zou het fundament kunnen vormen voor een gezonde en gelukkige toekomst voor deze regio.

EEN EERSTE INDRIJK VAN HET GEBIED

Mensen in deze regio zijn van oudsher op elkaar aangewezen en mijden bemoeienis van buitenaf. Toch staat deze gemeenschap onder druk. Lokale voorzieningen verdwijnen; het ene winkeltje dat mensen verbond kan niet op tegen grootschalige commercie.

De identiteit van de regio is nauw verweven met het landschap. Rechte wegen en open velden vertellen het verhaal van een agrarische cultuur, maar laten ook de sporen zien van eeuwenlange veenontginning en intensief gebruik.

“Deze regio wordt vrijwel geheel in leven gehouden door vrijwilligers. Mochten deze uitvallen klappt het in elkaar.” - VRIJWILLIGER ZORGGEMEENSCHAP

“De supermarkt is van groot maatschappelijk belang. Voor sommigen het enige sociale contact op een dag. Ik ken al mijn klanten en weet wat er speelt.” - LOKALE SUPERMARKT

“We doen het zelf wel”

“Men is van oudsher op elkaar aangewezen en mijdt bemoeienis van buitenaf.” - BUURTBEWONER NIEUWLANDE

“Wij hebben onszelf altijd gered en zullen dat ook blijven doen. Wij hebben niemand nodig.” - BUURTBEWONER NIEUWLANDE

HEDEN

Wat als we het zelforganiserend vermogen van de mensen uit de regio combineren met het zelfherstellend vermogen van het ecologisch systeem? We maken het landschap onderdeel van de hechte gemeenschap.

Op naar een collectief zelfschap!

Dit landschap is veerkrachtig. De levende ecologische systemen, bodem en watersystemen beschikken van nature over een groot zelfherstellend vermogen, dat kan terugkeren zodra het ruimte krijgt. Juist hier zien wij potentie voor zelfkracht: een landschap dat, samen met de gemeenschap, gezond en gelukkig kan worden.

—————→ **Ons doel: het activeren van de ecologische veerkracht door de “doe het zelf mentaliteit” van de gemeenschap meer ruimte te geven.**

HET ZELFSCHAP

WELVAART DOOR WELZIJN

**SAMEN WONEN, LEVEN
& WERKEN MET GROEN**

**COLLECTIEF VERDIENEN
AAN GROEN EN CO2 OPSLAG**

REWILDING

**GROEN ALS
STIMULANS VOOR
GEZOND GEDRAG**

BOUWEN MET HET DNA VAN DE REGIO

ZELFHERSTELLEND

VISIE

ZELFHERSTELLEND DOOR ZELFREINIGEND VERMOGEN EN ZELFBESCHIKKING

Het zelfherstellend vermogen van de regio kunnen we op twee fundamentele manieren aanwakken:

1. Zelfreiniging van de grond. We versterken het zelfreinigend en herstellend vermogen van bodem- en watersysteem door slimme ingrepen in de buitenruimte.
2. Zelfbeschikking van de mens. Daarnaast versterken we de reeds hechte lokale gemeenschap door juist vertrouwen en ruimte te geven en werken op basis van zelfbeschikkingsrecht.

Wij geloven dat gezondheid, welzijn en economische veerkracht onlosmakelijk verbonden zijn met het landschap. Een gezonde bodem is de basis voor een gezonde gemeenschap. Ons voorstel richt zich daarom op het gelijktijdig herstellen van het bodem- en watersysteem én het versterken van de lokale gemeenschap, met zelfbeschikking en lange-termijn-denken als kernwaarden.

WELVAART DOOR WELZIJN

Gezondheid is niet alleen het domein van de zorgprofessionals, maar van ons allemaal. Onze visie op gezondheid & geluk is dat de mens vervlochten is met haar landschap, en daarmee is een gezonde ondergrond ook een basis voor een gezonde, veerkrachtige en verbonden bovengrond.

“Ik ben er weer!”

2100

ZELFREINIGING

ECOLOGISCHE STRATEGIE

Wij willen het herstellende vermogen van het landschap activeren door:

1. Groene verbindingen: het verbinden van reeds bestaande groene plekken tot één robuust ecologisch netwerk waarin soorten, water en nutriënten zich vrij kunnen bewegen. Hierbij kunnen bermwegen als ecologisch aderstelsel dienen, als verwilderde of vernatte corridors. Het inzetten van bermen levert al circa 450 km aan groene verbindingen op, met een potentieel oppervlak van 1.800 hectare.

2. Aanhaken van boeren en gemeenschap: landbouwers kunnen delen van hun land laten aansluiten op dit netwerk door verwildering of vernatting. Dit gebeurt gefaseerd en collectief, waardoor ecologische functies worden versterkt zonder individuele boeren te isoleren. Daarnaast speelt de gemeenschap - zoals de lokale buurtsuper of zorgvrijwilligers - een kansrijke rol in de ontwikkeling.

3. Herstel van het bodem en watersysteem: op lange termijn werken we toe naar een zelfregulerend bodem- en watersysteem. Dit vraagt tijd, kennis en geduld. Het is haalbaar binnen enkele generaties.

BOVENAANZICHT GEBIED

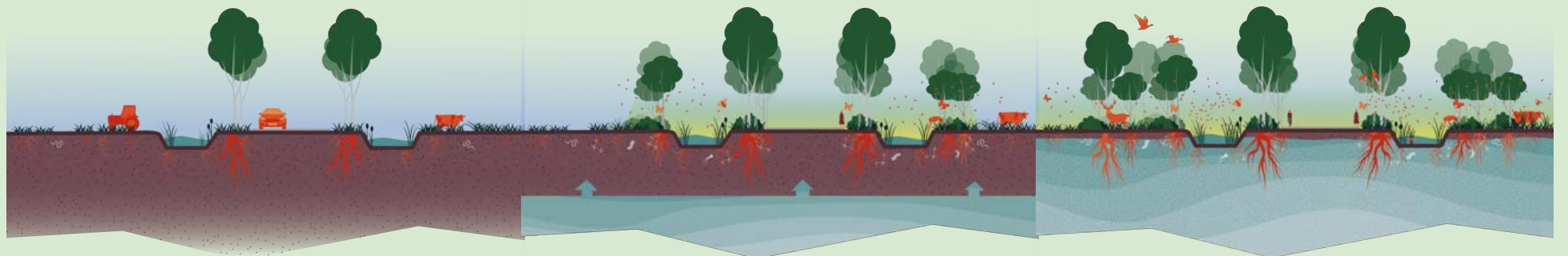

HEDEN

2050

2100

DOORSNEDE BERMWEGEN

GENERATIE 0 - TOT OP HEDEN

Door de mens gevormd landschap is veelal gericht op uitputting met rechte wegen en structuren. Het grondwaterpeil is laag.

GENERATIE 1 & 2 - AANKOMENDE 60 JAAR

Vanuit de bestaande landschappelijke structuren krijgt ecologie meer ruimte voor het zelfherstellend vermogen. Er ontstaat een groen netwerk. Het grondwaterpeil stijgt

GENERATIE 3 - 2100

De ecologische waarde is op zo'n niveau dat het gebied weer uniek is op het Europese continent. De door de mens gemaakte structuren zijn uitgegroeid tot een hecht groenblauwe netwerk met de bewoners als een van de mede-eigenaren. Het grondwaterpeil is hoog.

ZELFBESCHIKKING

SOCIAAL-ECONOMISCHE STRATEGIE

Wij verhandelen in 2026 nog grond via de GREX (grondexploitatie) en die kijkt hoogstens een jaar of 10-20 vooruit. Wij willen deze horizon verleggen naar + 100 jaar, en de lange termijn verankeren in ons grondbeleid; GREXIT!

We hebben regels nodig die ruimte bieden aan burgers, collectieven en het zelfherstellend vermogen van bodem en water.

De regio weet het beste wat nodig is om voor zichzelf, elkaar en hun omgeving te zorgen. Daarom stellen wij een **collectief regionaal fonds** voor waarin burgers, boeren, ondernemers én het bodem- en watersysteem participeren.

- Aandeelhouders investeren met **tijd, geld of grond**.
- Projecten worden lokaal voorgesteld en beoordeeld.
- Vergoedingen kunnen bestaan uit geld, arbeid, kennis of dividend.
- Vrijwilligerswerk en landschapsherstel worden eerlijk beloond uit het fonds.

Het Zelfschap: een collectief regionaal fonds waarin burgers, boeren, ondernemers én het bodem- en watersysteem aandeelhouders zijn.

Het fonds bouwt voort op het principe van ‘naoberschap’ in de vorm van een soort burgerbodemwaterschap, met een cruciale toevoeging: **toekomstige generaties (tijdburen) zijn mede-eigenaar**. Het functioneert als een vorm van regiopensioen, waarbij de gemeenschap zelf bepaalt hoe de waarde wordt ingezet, onder bepaalde voorwaarden:

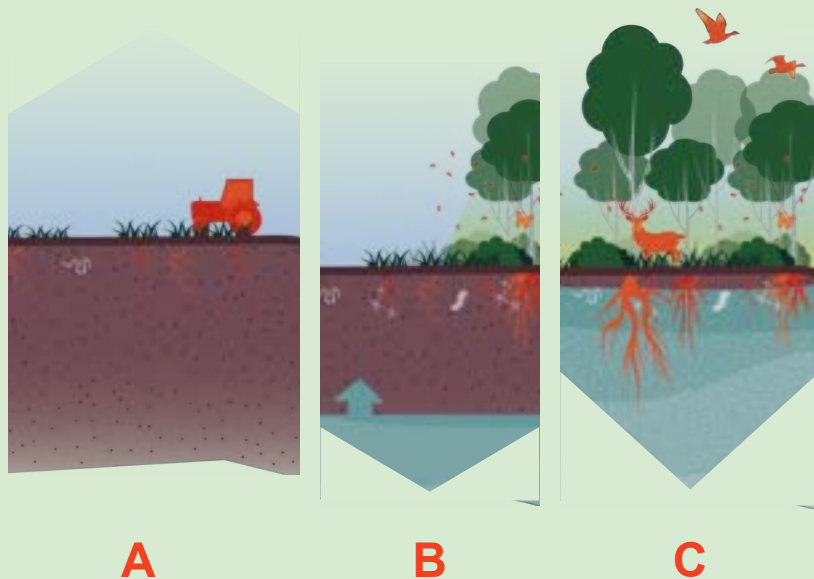
- Een langetermijnhorizon van 3 generaties vooruit;
- Bestuurlijke vertegenwoordiging voor bodem, watersysteem en toekomstige generaties;
- Expliciete koppeling tussen ecologisch herstel en sociaal-economisch rendement.

Door alleen al de 450km bermwegen in te zetten voor Carbon Farming verdient het **Zelfschap snel tonnen per jaar. Hoe langer we het land verzorgen, hoe beter we dat ook voor elkaar kunnen doen.**

A Traditionele landbouw stoot veel CO₂ uit maar kan veel geld opleveren per hectare.

B Een alternatief is natte teelt (paludicultuur) waar er CO₂ wordt opgenomen. Cranberries kunnen zelfs €25.000 per hectare opleveren. Dit is een vorm van Carbon Farming.

C Het meeste CO₂ wordt opgeslagen bij verwildering of veenherstel. Dit is een vorm van Carbon Farming waar ook goede verdiensten mee gemaakt kunnen worden.

ZELFSCAN ON TOUR

PROCESVOORSTEL

Maart

VERHALEN VERZAMELEN

Wat gebeurt hier al aan zelf-kracht? We touren met onze bus een week door de regio, op zoek naar de kracht vanuit de bevolking zelf. We gaan in gesprek met lokale bewoners, ondernemers en initiatieven.

Wat zou u wensen voor deze regio als u collectief eigenaar bent? Zo is er door ons al contact gelegd met stichting Het Landschap van de Toekomst waar we langs zullen gaan. Ook met andere buurtverenigingen komen we graag in contact om regiobreed verhalen te kunnen verzamelen.

Maart - mei

POTENTIE ONTWAKEN

Wat zou er kunnen ontstaan als de bestaande zelf-kracht meer ruimte krijgt? Door ontwerpend onderzoek verkennen we de potentie van de verzamelde verhalen en ideeën. Op deze manier krijgt de stem van de gemeenschap een duidelijke plek en wordt deze gehoord. Graag komen we ook nog bij deze doe-het-zelvers terug en werken we samen hun dromen uit.

Mei - Juni

TOEKOMST ERVAREN

Hoe kan een regionaal gedragen toekomstvisie eruitzien die met ideeën en kracht van onderop tot stand komt? En hoe verbindt deze visie op een regeneratieve manier de gemeenschap met het landschap? Ervaar de visie in het landschap tijdens de toekomstwandeling, die je verbeelding prikkelt en je de potentie van deze regio laat ervaren.

